

Sygnatura akt I C 1250/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 sierpnia 2017r.

Sąd Okręgowy w K. Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSO Jolanta Tembłowska

Protokolant: sekretarz Błażej Zieliński

po rozpoznaniu w dniu 28-08-2017r. w K.

sprawy z powództwa **Bank (...) S.A w W.**

przeciwko **W. S., M. S.**

o zapłatę

1. Zasądza solidarnie od pozwanych W. S. i M. S. na rzecz powoda Bank (...) S.A. z siedzibą w W. kwotę 124.961,27 zł (sto dwadzieścia cztery tysiące dziewięćset sześćdziesiąt jeden złotych dwadzieścia siedem groszy) z odsetkami w wysokości 1,5 krotności stopy odsetek ustawowych z art. 481 par. 2 kc. od dnia 25.03.2017r. do dnia zapłaty, z ograniczeniem egzekucji w stosunku do dłużników rzeczowych do przysługującego im prawa własności nieruchomości położonej w K., przy ul. (...), objętej księgą wieczystą (...) prowadzonej w Sądzie Rejonowym w K. do wysokości zabezpieczenia hipotecznego hipoteką umową zwykłą oraz kaucyjną;
2. Umarza postępowanie w pozostałej części;
3. Zasądza solidarnie od pozwanych W. S. i M. S. na rzecz powoda Bank (...) S.A. w W. kwotę 6.997 złotych, tytułem zwrotu kosztów procesu;
4. Nakazuje pobrać od pozwanych na rzecz Skarbu Państwa – Sąd Okręgowy w K. kwotę 4736,90 złotych, tytułem części nieuiszczonej opłaty od pozwu;

SSO Jolanta Tembłowska

Sygnatura akt I C 1250/16

UZASADNIENIE

Powód Bank (...) S.A. w W. wniósł pozew przeciwko W. S. i M. S. o zasądzenie solidarnie nakazem zapłaty kwoty 126 338,47 zł tytułem zobowiązania wynikającego z umowy kredytu hipotecznego nr (...) z dnia 31 sierpnia 2005r., zawartej pomiędzy Bankiem (...) S.A. w W. a S. G. zabezpieczone hipotekami umowną zwykłą w kwocie 170.000 zł oraz kaucyjną w kwocie 170.000 zł na nieruchomości położonej w K. przy ul. (...), objętej księgą wieczystą (...), prowadzoną przez VI Wydział Ksiąg Wieczystych Sądu Rejonowego w K. wraz dalszymi odsetkami liczonymi od tej kwoty od dnia 06.09.2016r. do dnia zapłat wysokości 1,5 krotności stopy odsetek ustawowych z art. 481 § 2 k.c., obecnie 10,50%. Powód wniósł ponadto o: zasądzenie wraz dalszymi odsetkami liczonymi od tej kwoty od dnia 06.09.2016r. do dnia zapłat wysokości 1,5 krotności stopy odsetek ustawowych z art. 481 § 2 k.c., obecnie 10,50% oraz zasądzenie solidarnie od pozwanych na rzecz powoda zwrotu kosztów procesu wg norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego i opłaty skarbowej od pełnomocnictwa. Nadto powód wniósł o przeprowadzenie

dowodów wnioskowanych w uzasadnieniu pozwu oraz ograniczenie egzekucji w stosunku do dłużników rzeczowych do przysługującego im prawa własności nieruchomości lokalowej położonej w K. przy ul. (...), objętej księgą wieczystą (...).

W uzasadnieniu pozwu strona powodowa wskazała, że pozwani są współwłaścicielami na prawach wspólności majątkowej małżeńskiej nieruchomości położonej w K. przy ul. (...), opisanej w KW nr (...), prowadzonej przez VI Wydział Ksiąg Wieczystych Sądu Rejonowego w K.. W księdze tej wpisane są hipoteki: umowna zwykła w kwocie 170.000 zł oraz kaucyjna w kwocie 170.000 zł, tytułem zabezpieczenia spłaty kredytu zaciągniętego umową kredytu hipotecznego nr (...) z dn. 31.08.2005r. zawartą pomiędzy Bankiem (...) S.A. w W. a S. G.. Należność z tytułu przedmiotowej umowy nie została spłacona w terminie, w związku z czym Bank wypowiedział umowę oraz wezwał do zapłaty tak dłużnika głównego, jak i aktualnych właścicieli nieruchomości hipotecznej. Należność nie została uregulowana dobrowolnie, co w ocenie powoda uprawnia do żądania zapłaty od dłużników rzeczowych na drodze sądowej. Dalej powód wskazał, że pozwani, zostali wezwani do dobrowolnej zapłaty roszczenia, nie zaspokoiли należności Banku, a prowadzone rozmowy nie doprowadziły do porozumienia co do warunków spłaty - pozwani proponowali warunki spłaty nieakceptowalne dla Banku, a przede wszystkim mimo otrzymanych wezwań nie przedstawili dokumentacji pozwalającej ocenić ich zdolność kredytową.

Powód wskazał również, że żądanie zapłaty odsetek także od zaległych odsetek ma podstawę w art. 482 § 1 k.c. i są one objęte ubezpieczeniem rzeczowym (hipoteką kaucyjną). Biorąc pod uwagę, że stan faktyczny i rachunkowy sprawy nie budzi wątpliwości stron, a prowadzone rozmowy nie doprowadziły ani do dobrowolnej spłaty, ani do porozumienia co do warunków spłaty.

Pismem z dnia 13 czerwca 2017r. (k. 103-103v) powód wskazał, że po wytoczeniu powództwa w sprawie Bank otrzymał i zarachował od powodów na poczet zadłużenia kwoty: 1000 zł w dniu 9 września 2016r. z czego 110,55 zł stanowiły należne odsetki, a 889,45 zł należność główna; 1000 zł w dniu 23 września 2016r. z czego 512,25 zł stanowiły odsetki, a 487,75 zł należność główna. Kolejne wpłaty dokonane przez pozwanych zostały przez powoda zaliczone na poczet odsetek. I tak wedle oświadczenia powoda pozwani dokonali wpłat: w dniu 30 listopada 2016r. - 1000 zł, w dniu 21 grudnia 2016r. - 1000zł, w dniu 26 stycznia 2017r. - 1000 zł, w dniu 17 lutego 2017r. - 1000 zł, w dniu 3 kwietnia 2017r. - 1000 zł, w dniu 28 kwietnia 2017r. - 100 zł, w dniu 26 maja 2017r. - 600 zł. Powód wskazał nadto, że na dzień 13 czerwca 2017r. stan zadłużenia pozwanych wynosi 124 961,27 zł oraz odsetki od tej sumy od dnia 25 marca 2017r. do dnia zapłaty w wysokości określonej w pozwie. Mając na uwadze spełnienie części zobowiązania przez pozwanych powód cofnął co do tej kwoty pozew, zrzekając się roszczenia ponad kwot 124 961,27 zł.

Odnosząc się natomiast do kwestii rozłożenia na raty zasądzonego świadczenia powód wskazał, iż nie wyraża zgody na wniosek pozwanych w tym zakresie. Uzasadniając swe stanowisko powód podał, że pozwani, nabywając nieruchomość, mieli świadomość widniejących w księdze wieczystej obciążeń (art 2 zd. 2. ustawy o księgach wieczystych i hipotece). Mimo to nabyli nieruchomość bez uprzedniego uzgodnienia z wierzycielem warunków i zasad spłaty. Oznacza to, że niezależnie od własnej sytuacji materialnej przyjęli na siebie ryzyko poniesienia odpowiedzialności na zasadzie art 65 i 75 tej ustawy. Zdaniem powoda, ze względu na sposób i zakres ponoszenia odpowiedzialności, którą pozwani świadomie przyjęli, ubieganie się o rozłożenie świadczenia na raty jest nieuprawnione.

Na rozprawie w dniu 8 maja 2017r. pozwani reprezentowani przez pełnomocnika z wyboru uznali powództwo i wnieśli o rozłożenie dochodzonej pozew kwoty na raty po 1000 zł miesięcznie, wskazując, że pozwany mieszkający za granicą reguluje miesięcznie kwotę 1000 zł na poczet zadłużenia. Pozwani wskazali również, że zobowiązania zostały zaciągnięte przez poprzedniego właściciela nieruchomości S. G., a z inicjatywy pozwanych toczy się przeciwko niemu postępowanie o czyn z art. 286 k.k. . Na rozprawie w dniu 31 lipca 2017. - po przedstawieniu przez powoda aktualnej kwoty zadłużenia - pozwani uznali powództwo w zakresie wyliczonej przez powoda kwoty 124 961,27 zł, podtrzymując wniosek o rozłożenie zobowiązania na raty. W uzasadnieniu tego wniosku strona pozwana wskazała, że zobowiązanie jest spłacane przez pozwanych w ratach po 1000 zł miesięcznie, a interesy powoda są zabezpieczone przez wpis hipoteki. Ponadto strona pozwana wskazała, że nieruchomość pozwanych została wystawiona na sprzedaż,

co wskazuje na możliwość uzyskania kwoty potrzebnej na spłatę zobowiązania w całości. W toku postępowania pozwani wyrażali chęć spłaty wierzyciela, po sprzedaży nieruchomości.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Pozwani W. S. i M. S. są współwłaścicielami na prawach wspólności majątkowej małżeńskiej nieruchomości położonej w K. przy ul. (...), opisanej w KW nr (...), prowadzonej przez VI Wydział Ksiąg Wieczystych Sądu Rejonowego w K.. W dziale IV tej księgi wpisane są hipoteki: umowna zwykła w kwocie 170.000 zł oraz kaucyjna w kwocie 170.000 zł, tytułem zabezpieczenia spłaty kredytu zaciągniętego umową kredytu hipotecznego nr (...) z dn. 31.08.2005r. zawartą pomiędzy Bankiem (...) S.A. w W. a S. G..

dowód: odpis zupełny księgi wieczystej nr KW nr (...) (k. 11-14),

umowa nr (...) z dnia 31 sierpnia 2005r. złotowego mieszkaniowego kredytu hipotecznego (k. 15-24),

Należność z tytułu przedmiotowej umowy nie została spłacona w terminie, w związku z czym powód wypowiedział umowę oraz wezwał do zapłaty tak dłużnika głównego, jak i aktualnych właścicieli nieruchomości hipotecznej. Należność nie została uregulowana dobrowolnie mimo prowadzonych przez strony negocjacji. Podjęte próby sprzedaży nieruchomości i zaspokojenia wierzyciela nie przyniosły oczekiwanych rezultatów.

Po wytoczeniu powództwa w sprawie Bank otrzymał i zarachował od powodów na poczet zadłużenia kwoty: 1000 zł w dniu 9 września 2016r. z czego 110,55 zł stanowiły należne odsetki, a 889,45 zł należność główna; 1000 zł w dniu 23 września 2016r. z czego 512,25 zł stanowiły odsetki, a 487,75 zł należność główna. Kolejne wpłaty dokonane przez pozwanych zostały przez powoda zaliczone na poczet odsetek. Pozwani dokonali następujących wpłat: w dniu 30 listopada 2016r. - 1000 zł, w dniu 21 grudnia 2016r. - 1000zł, w dniu 26 stycznia 2017r. - 1000 zł, w dniu 17 lutego 2017r. - 1000 zł, w dniu 3 kwietnia 2017r. - 1000 zł, w dniu 28 kwietnia 2017r. - 100 zł, w dniu 26 maja 2017r. - 600 zł. Na dzień 13 czerwca 2017r. stan zadłużenia pozwanych wynosi 124 961,27 zł oraz odsetki od tej sumy od dnia 25 marca 2017r. do dnia zapłaty w wysokości określonej w pozwie. Powód cofnął co do tej kwoty pozew, zrzekając się roszczenia ponad kwot 124 961,27 zł.

dowód:

wypowiedzenie umowy z dnia 1 września 2015r. wraz z potwierdzeniem odbioru korespondencji (k. 25-26),

wezwania dłużników hipotecznych wraz z potwierdzeniami odbioru pism (k. 27-30),

odpowiedź pozwanych na wezwanie do zapłaty z dnia 30 maja 2016r. i dalszej korespondencji stron w sprawie regulowania zaległych płatności (k. 31-38),

oświadczenia powoda z dnia 13 czerwca 2017r. o wysokości aktualnego zadłużenia (k. 103-103v) oraz dowodów wpłat (k. 92-95).

Pozwani nie stawili się przed sądem, gdyż przebywają poza granicami kraju. Reprezentowani przez fachowego pełnomocnika uznali powództwo co do kwoty, wnosząc o rozłożenie zasądzonej kwoty na raty w kwocie 1000 zł miesięcznie i wskazując, że zobowiązanie będące przedmiotem procesu zostało zaciągnięte przez poprzedniego właściciela nieruchomości S. G., wobec którego na wniosek pozwanych toczy się postępowanie przygotowawcze o czyn z art. 286 k.k. Celem wykazania zasadności wniosku o rozłożenia świadczenia na raty pełnomocnik pozwanych zobowiązany przez Sąd do złożenia dokumentów obrazujących aktualną sytuację materialną pozwanych nie przedstawił żadnych dokumentów.

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił w oparciu o następujące dowody:

- umowa nr (...) z dnia 31 sierpnia 2005r. złotowego mieszkaniowego kredytu hipotecznego (k. 15-24),

- wyciąg z ksiąg bankowych z dnia 6 września 2016r. (k. 8),
- odpis zupełny księgi wieczystej nr KW nr (...) (k. 11-14),
- wypowiedzenie umowy z dnia 1 września 2015r. wraz z potwierdzeniem odbioru korespondencji (k. 25-26),
- wezwania dłużników hipotecznych wraz z potwierdzeniami odbioru pism (k. 27-30),
- odpowiedź pozwanych na wezwanie do zapłaty z dnia 30 maja 2016r. i dalszej korespondencji stron w sprawie regulowania zaległych płatności (k. 31-38),
- oświadczenia powoda z dnia 13 czerwca 2017r. o wysokości aktualnego zadłużenia (k. 103-103v) oraz dowodów wpłat (k. 92-95).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo podlegało uwzględnieniu w części dotyczącej kwoty 124 961,27 zł ze względu na jego uznanie, a postępowanie w pozostałej części należało umorzyć ze względu na spełnienie przez pozwanych po wytoczeniu powództwa części świadczenia i zrzeczenie się przez powoda roszczenia ponad kwotę 124 961,27 zł. Na rozprawie w dniu 8 maja oraz 31 lipca 2017r. pozwani reprezentowani przez pełnomocnika z wyboru uznali powództwo w zakresie kwoty 124 961,27 zł, natomiast pismem z dnia 13 czerwca 2017r. powód poinformował o bieżącym zadłużeniu, zrzekając się roszczenia ponad kwotę 124 961,27 zł.

Wobec uznania powództwa Sąd Okręgowy był obowiązany ocenić tę czynność dyspozytywną strony procesu przez pryzmat art. 213 § 2 k.p.c. W myśl tego przepisu sąd jest związany uznaniem powództwa, chyba że uznanie jest sprzeczne z prawem lub zasadami współzycia społecznego albo zmierza do obejścia prawa. Norma ta określa zatem granice rozporządzalności nakładając na sąd obowiązek kontroli, czy uznanie nie jest sprzeczne z prawem, z zasadami współzycia społecznego albo zmierza do obejścia prawa. Jeżeli żadna z tych okoliczności nie zachodzi sąd jest obowiązany wydać wyrok zgodny z uznaniem powództwa, bez względu na to, czy uznanie znajduje uzasadnienie w okolicznościach sprawy. Ocena, czy zachodzi jedna z wymienionych przesłanek niedopuszczalności uznania powództwa, powinna nastąpić w zasadzie wyłącznie w świetle materiału procesowego znajdującego się w aktach sprawy. Ponadto w literaturze przyjmuje się, że artykuł 213 § 2 k.p.c. nie stanowi podstawy do badania i ustalania, czy będące przedmiotem uznania roszczenie rzeczywiście przysługuje stronie powodowej. Wyjaśnienie przyczyn skłaniających pozwanego do dokonania uznania z reguły pozwala na ocenę przesłanek skuteczności wyrażonego uznania, określonych w omawianym przepisie (zob. także A. J., *Kontradyktoryjność a poznanie prawy w procesie cywilnym w świetle zmian Kodeksu postępowania cywilnego*, PS 1998, nr 10, s. 63).

Zachowało też aktualność dotychczasowe orzecznictwo stwierdzające, że uznanie będące aktem dyspozytywnym o ograniczonym zakresie obejmuje zarówno okoliczności faktyczne, jak i podstawę prawną danej sprawy, tzn. zespół obowiązujących przepisów, na podstawie których sąd ma wydać rozstrzygnięcie (wyrok SN z dnia 28 października 1976 r., III CRN 232/76, OSNCP 1977, nr 5-6, poz. 101, z glosami: S. D., OSPiKA 1978, z. 3, poz. 50, A. S., OSPiKA 1978, z. 7-8, poz. 143 i J. M., PiP 1978, z. 10, s. 178 i n.).

Wskazać też należy, iż oświadczenie pozwanego może być złożone na rozprawie, którego treść stanowić będzie element protokołu rozprawy (art. 158 § 1 pkt 3 k.p.c.), bądź też dokonane poza rozprawą w piśmie procesowym skierowanym do sądu (art. 126 k.p.c.). Przedmiotem uznania pozwanego może być dochodzone przez powoda roszczenie w całości lub w określonej części. Uznanie powództwa powinno być - jak każda czynność procesowa - wyraźne oraz jednoznacznie określone i nienasuujące wątpliwości co do swej treści oraz zakresu, w jakim pozwany uznał żądanie pozwu. Następstwem skutecznego uznania powództwa jest wydanie wyroku uwzględniającego żądania pozwu bez przeprowadzenia postępowania dowodowego.

Mając na uwadze zaoficerowany przez stronę powodową materiał dowodowy w postaci umów kredytu hipotecznego oraz wyciągu z ksiąg bankowych, a w szczególności korespondencji stron związanej z wypowiedzeniem umowy kredytu, a ponadto z regulowaniem zaległości już w czasie toczącego się postępowania sąd nie dopatrzył się okoliczności, które mogłyby uzasadniać, iż oświadczenie o uznaniu powództwa pozwanych było sprzeczne z prawem, zasadami współżycia społecznego lub miało na celu obejście prawa. Dokumenty przedłożone przez stronę powodową pozwalają na przyjęcie, iż jej roszczenie jest zasadne, a postawa pozwanych w procesie, którzy co prawda nie stawili się osobiście przed sądem, a prowadzenie sprawy zlecieli fachowemu pełnomocnikowi i podejmowane przez nich próby regulowanie części zobowiązania oraz sprzedaży obciążonej nieruchomości dla uzyskania kwoty potrzebnej na zaspokojenie swego wierzyciela prowadzą do jedyne go słusznego przekonania o zasadności żądania objętego pozwem.

Konsekwencją skutecznego uznania powództwa przez pozwanych było zaniechanie prowadzenia przez sąd dalszego postępowania dowodowego i wydanie wyroku uwzględniającego powództwo w uznanej części. Biorąc powyższe okoliczności pod uwagę, Sąd orzekł w punkcie 1 wyroku zgodnie z żądaniem pozwu, po uwzględnieniu zadłużenia wskazanego przez powoda w piśmie z dnia 13 czerwca 2017r.

W pozostałym zakresie, a zatem w zakresie żądania ponad kwotę 124 961,27 zł koniecznym było umorzenie postępowania ze względu na cofnięcie powództwa w zakresie powyżej tej kwoty oraz zrzeczenie się w tej części roszczenia, o czym na podstawie art. 355 § 1 kpc orzeczono w punkcie 2.

Sąd Okręgowy nie uwzględnił żądania pozwanych w zakresie rozłożenia zasądzzonego świadczenia na raty albowiem pozwani nie wykazali okoliczności, uzasadniających orzeczenie tych rat. Powoływanie się w ogólności na trudną sytuację finansową jest w tej mierze niewystarczające, zwłaszcza, że pozwani nie przedstawili na tę okoliczność choćby jednego dowodu, poza tym, że z całokształtu okoliczności sprawy wynika, iż nie regulują na bieżąco swych zobowiązań. Strona pozwana nie sprostowała w zakresie tego wniosku regułom postępowania dowodowego. Pełnomocnik pozwanych na rozprawie w dniu 8 maja 2017r. zobowiązał się w terminie 21 dni złożyć dokumenty potwierdzające aktualną sytuację materialną pozwanych, celem wykazania zasadności rozłożenia świadczenia na raty (k. 97v). Zobowiązania tego jednak nie wykonał, nie przedstawiając żadnego materiału dowodowego, który pozwoliłby na uwzględnienie tego wniosku.

Istotnym jest również, iż rozłożenie zasądzzonego świadczenia na raty albo wyznaczenie odpowiedniego terminu do spełnienia zasądzzonego świadczenia jest możliwe tylko „w szczególnie uzasadnionych wypadkach”, tj. wówczas, gdy ze względu na stan majątkowy, rodzinny, zdrowotny spełnienie świadczenia przez pozwanego niezwłoczne lub jednorazowe spełnienie zasądzzonego świadczenia przez pozwanego byłoby niemożliwe lub bardzo utrudnione albo narażałoby jego lub jego bliskich na niepowetowane szkody (vide: A. Jakubecki (w:) Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom I. Artykuły 1-366, red. H. Dolecki, T. Wiśniewski, publ. LEX 2013). Ocena, czy zachodzą wskazane powyżej przesłanki należy zatem do Sądu orzekającego, któremu ustawodawca pozostawił swobodę, ograniczoną – podobnie, jak przy ocenie materiału będącego podstawą ustaleń faktycznych (art. 233 § 1 k.p.c.) – doświadczeniem życiowym i zasadą wszechstronności (moratorium sędziowskie). Brak jakichkolwiek dowodów zaoficerowanych przez stronę nie uzasadnia potrzeby rozłożenia zasądzzonego świadczenia na raty. Ekspozowana zła sytuacja materialna oraz zaciągnięcie zobowiązania przez poprzedniego właściciela nieruchomości, któremu pozwani zarzucają dopuszczenie się na ich szkodę przestępstwa nie mogą automatycznie prowadzić do zastosowania rozłożenia na raty zasądzzonego świadczenia. Norma z art. 320 k.p.c., jakkolwiek znajdująca się w kodeksie postępowania cywilnego, stanowiąc podstawę tzw. moratorium sędziowskiego, jest przepisem materialnoprawnym, pozwalającym sądowi na modyfikację sposobu i terminu spełnienia świadczenia. Do jej zastosowania może jednak dojść tylko wyjątkowo, w szczególnie uzasadnionych wypadkach, kiedy za tym przemawiają usprawiedliwione okolicznościami faktycznymi interesy obu stron sporu, w ramach zaspokojenia których zobowiązany spełni świadczenie dobrowolnie, chociaż, w na nowo określonym, późniejszym terminie, i w inny sposób, a wierzyciel zyskując zapewnienie dobrowolności ze strony dłużnika, unika konieczności przeprowadzania egzekucji. Ponadto instytucja rozłożenia na raty zasądzzonego świadczenia stanowi rozwiązanie mające służyć interesowi dłużnika, który z powodów przez siebie niezawinionych nie jest w stanie jednorazowo uczynić zadość spełnieniu zasądzzonego świadczenia, natomiast spłata ratalna lub w

późniejszym terminie będzie dla nich realnie dogodniejsza. Podkreślić jednak należy wyjątkowość regulacji art. 320 k.p.c. oraz obowiązek sądu brania pod uwagę nie tylko sytuacji dłużnika, ale również interesów wierzyciela. Wskazać też trzeba na istotne znaczenie dla korzystania z tej nadzwyczajnej instytucji, charakteru zasądanego świadczenia, tak by nie premiować dłużników niesolidnych i nie dających gwarancji, że należności, mimo rozłożenia na raty, nie będą realizowane. Dla zastosowania szczególnego rodzaju dobrodziejstwa dla dłużnika, jakim jest rozłożenie świadczenia na raty, nie jest wystarczająca ogólnie podana trudna jego sytuacja materialna, uwzględnić bowiem należy także interes wierzyciela, którego takie orzeczenie pozbawiłoby części odsetek, a także inne towarzyszące okoliczności, w tym te dotyczące źródła zobowiązania i postępowania stron. Istotne przy tym jest, że rozłożenie obowiązku spełnienia świadczenia na raty musi wiązać się z realną szansą spełnienia świadczenia w takim kształcie przez zobowiązanego. Ponadto instytucja rozłożenia na raty zasądanego świadczenia stanowi rozwiązanie mające służyć interesowi dłużnika, który z powodów przez siebie niezawinionych nie jest w stanie jednorazowo uczynić zadość spełnieniu zasądanego świadczenia, natomiast spłata ratalna lub w późniejszym terminie będzie dla nich realnie dogodniejsza. Podkreślić jednak należy wyjątkowość regulacji art. 320 k.p.c. oraz akcentowany już obowiązek sądu brania pod uwagę nie tylko sytuacji dłużnika, ale również interesów wierzyciela. Wskazać też trzeba na istotne znaczenie dla korzystania z tej nadzwyczajnej instytucji, charakteru zasądanego świadczenia, tak by nie premiować dłużników niesolidnych i nie dających gwarancji, że należności, mimo rozłożenia na raty, nie będą realizowane.

Analizując postawę pozwanych, którzy mimo prowadzonych negocjacji, mających na celu ugodowe rozstrzygnięcie sporu swym zachowaniem i tak doprowadzili do wytoczenia przeciwko nim powództwa, by ostatecznie uznać to roszczenie, dokonywane przez pozwanych płatności w ratach po 1000 zł nie dają gwarancji spłaty całej kwoty, zwłaszcza, że pozwani przebywają za granicą i nie stawili się przed sądem. Wskazać też należy, że pozwani posiadają nieruchomości, a zatem winni zintensyfikować swe działania, gdyż posiadają realną możliwość zaspokojenia swego wierzyciela zgodnie ze składanymi deklaracjami. Nie można też tracić z pola widzenia, że uwzględnienie wniosku pozwanych stanowiłoby w istocie uciążliwość dla powoda, który jest profesjonalistą w tej dziedzinie. Z tych względów Sąd Okręgowy ewentualne rozłożenie na raty zasądanego świadczenia pozostawił powodowi, a inicjatywę w tym zakresie winni wykazać pozwani. Dobra sytuacja finansowa powoda jako profesjonalisty nie uzasadnia rozłożenia zasądanego świadczenia na raty. Demonstrowanie wyjątkowo złej sytuacji materialnej powodów, która nie została w żadnej mierze wykazana nie może pomijać uzasadnionego interesu powoda. Rozłożenie płatności na raty rodziłoby też ponowne ryzyko niesolidności pozwanych, które po raz kolejny zostałyby przerzucone na powoda.

Orzeczenie o kosztach uzasadnia przepis art. 98 k.p.c., który stanowi, że strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. Pozwani przegrali sprawę, dlatego winni zwrócić stronie powodowej koszty w wysokości 6 997 zł, na które składają się: opłata sądowa od pozwu w kwocie 1580 zł uiszczona przez powoda, koszt zastępstwa procesowego w sprawie w kwocie 5400 zł (na podstawie § 2 pkt 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 2 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych, Dz. U 2015, nr 1804) oraz kwota 17,00 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa. Z tych względów orzeczono jak punkcie 3.

Z kolei w punkcie 4 wyroku Sąd Okręgowy nakazał pobrać od pozwanych na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w K. kwotę 4736,90 zł, która stanowi różnicę należnej opłaty od pozwu (5% od kwoty 126 338,47 zł, tj. 6316,92 zł) i kwoty uiszczonej tytułem opłaty przez powoda, tj. kwoty 1580 zł (6316,92 zł – 1580 zł = 4736,90 zł).

SSO Jolanta Tembłowska